

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6Cdo/6/2023                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 4118207433                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 14.08.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Gabriela Klenková        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:4118207433.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. K., narodenej XX. S. XXXX, K. M. XXX, 2/ C. E., narodenej XX. S. XXXX, L. Y., S. XX, 3/ S. K., narodeného XX. K. XXXX, K. M. XXX, 4/ C. O., narodenej XX. I. XXXX, K. M. XXX, všetci zastúpení advokátkou JUDr. Adrianou Pukaj Kerestešovou, Advokátska kancelária Kerestešová & Švarná, Nitra, Coboriho 2, IČO: 44140045 proti žalovaným 1/ I. J., narodenému XX. I. XXXX, K. M. XXX, 2/ C. J., narodenej XX. D. XXXX, K. M. XXX, 3/ Mgr. S. C., narodenej XX. M. XXXX, L., C. XXX/XX, 4/ I. C., narodenému XX. C. XXXX, L., K. XXX/XX, všetci zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s.r.o., Nitra, Štefánikova trieda 49, IČO: 36860697, o zdržanie sa užívania a o vypratanie nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 15C/77/2018, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. mája 2022 sp. zn. 9Co/16/2022, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 12. mája 2022 sp. zn. 9Co/16/2022 a rozsudok Okresného súdu v Nitre č. k. 15C/77/2018-351 z 29. septembra 2021 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd v Nitre (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15C/77/2018-351 z 29. septembra 2021 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zdržať sa užívania a vypratať časť z pozemku parcely registra C parcelného č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 1028 m<sup>2</sup>, zapísaného na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) LV č. XXX pre k. ú. K. M., obec K. M., okres L. predstavujúcu plochu ohraničenú spojnicou bodov 4, 15, 16, 1-25 tak, ako je zakreslená v grafickej prílohe vytyčovacieho náčrtu č. XX/XXXX z 19. októbra 2017 vyhotovenom geodetkou Ing. E. G.; pôvodne žalovanému 3/ povinnosť zdržať sa užívania a vypratať časť z pozemku parcely registra C parcelného č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 1028 m<sup>2</sup>, zapísaného na LV č. XXX pre k. ú. K. M., obec K. M., okres L. predstavujúcu plochu ohraničenú spojnicou bodov 12, 38-2, 13, 88-3, 10, 14 tak, ako je zakreslená v grafickej prílohe Vytyčovacieho náčrtu č. XX/XXXX z 19. októbra 2017 vyhotovenom geodetkou Ing. E. G., a pôvodne

žalovanej 4/ povinnosť zdržať sa užívania a vypratať časť z pozemku parcely registra C parcelného č. XX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 1028 m<sup>2</sup>, zapísaného na LV č. XXX pre k. ú. K. M., obec K. M., okres L., predstavujúcu plochu ohraničenú spojnicou bodov 96-8, 96-13, 96-12, 1-59, 1-26, 1-25 a 3 tak, ako je zakreslená v grafickej prílohe Vytyčovacieho náčrtu č. XX/XXXX z 19. októbra 2017 vyhotovenom geodetkou Ing. E. G.. Žalovaným 1/, 2/ a 4/ priznal proti žalobcom 1/ až 4/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalovanej 3/ náhradu trov konania nepriznal. Výslovil, že trovy konania znáša štát.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 39, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dôvodil, že vo vzťahu k žalovanej 3/ žalobu zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Zrekapitulovaním zisteného skutkového stavu, súd prvej inštancie ustálil, že u žalovaných 1/ a 2/, ako aj u žalovaného 4/, resp. už u jeho právnych predchodcov, jeho matky - pôvodnej žalovanej 4/ a predtým jeho starej matky, došlo k vydržaniu, pretože pozemok je spôsobilým predmetom vydržania, bola splnená nepretržitá doba užívania viac ako desať rokov a rovnako tak žalovaní 1/ a 2/, ako aj právni predchodcovia žalovaného 4/ boli oprávnenými držiteľmi. Vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/, súd prvej inštancie poukázal predovšetkým na dohodu o zriadení práva osobného užívania z 01. septembra 1986 a na rozhodnutie o pridelení pozemku do osobného užívania vydané bývalým Okresným národným výborom v L. dňa 08. augusta 1986 č. Fin. XXX/XXXX. Vo vzťahu k žalovanému 4/ a jeho právnej predchodkyni poukázal na notársku zápisnicu z roku 2007.

1.2. Posudzujúc zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, súd prvej inštancie uviedol, že žalovaní 1/ a 2/ boli oprávnenými vlastníckmi nehnuteľností od roku 1986 a právna predchodkyňa žalovaného 4/ minimálne od roku 2007 z titulu notárskej zápisnice. Pri rozsahu užívania jednotlivých nehnuteľností súd prvej inštancie vychádzal z nesporných skutkových tvrdení žalovaných 1/, 2/ a 4/, že nehnuteľnosti boli až do roku 2018 každou sporovou stranou užívané tak, ako boli medzi pozemkami postavené oplotenia, ktoré mali do roku 2018 všetky sporové strany za riadne hranice ich vlastných pozemkov. Uvedené skutkové tvrdenia, ktoré zhodne uviedli žalovaní 1/, 2/, 4/ a dokonca aj pôvodná žalovaná 4/, neboli počas celého konania žiadnym spôsobom zo strany žalobcov rozporované a ďalším dokazovaním boli tieto tvrdenia nielen podporené, ale navyše doplnené o konkrétnosti týkajúce sa pôvodného vytyčovania hraníc medzi pozemkami, stavby oplotenia, fyzických hraníc medzi pozemkami, ako aj správania sa jednotlivých strán sporu, resp. ich predchodcov, ktoré v konaní podľa názoru súdu prvej inštancie jednoznačne preukázalo ich vnútorné presvedčenie o správnosti daného stavu. Žalovaní 1/ a 2/ tvrdili, že spornú plochu ohraničenú spojnicou bodov 4, 15, 16, 1-25 a takto zakreslenú v grafickej prílohe vytyčovacieho náčrtu č. XX/XXXX užívali ako svoju vlastnú od momentu, čo nadobudli právo osobného užívania k pozemku parcelného č. XX o výmere 1064 m<sup>2</sup> (R II 197/86). Boli dobromyseľní, že nadobudli právo osobného užívania, ktoré sa dňom 01. januára 1992 zmenilo na vlastníctvo aj k uvedenej spornej ploche. Argumentovali tým, že uvedená sporná plocha je súčasťou pozemku parcelného č. XX, nakoľko tak im to vtedajší predseda Miestneho národného výboru K. M. uviedol a ukázal na mieste samom. Uvedenú spornú plochu pozemku užívali dobromyseľne a nerušene ako svoju vlastnú od roku 1986 až dodnes, pričom po prvýkrát boli vznesené námietky voči vlastníctvu a užívaniu uvedenej spornej plochy až v roku 2017, teda po viac ako 30 rokoch a to zo strany žalobkyne 1/. Žalovaný 4/ uviedol, že hranicu pozemku, ktorý bol najskôr vo vlastníctve jeho prababky, starej mamy, ako aj matky, si pamätá ešte z detstva ako plot, ktorý na pozemku stojí minimálne 40 rokov. Bol toho názoru, že v tomto prípade sa nevychádza zo stavu zapísaného v katastri nehnuteľností v katastrálnych mapách, ale zo stavu reálneho a to z hraníc vytýčených v prírode. Z obhliadky pozemkov na mieste samom bolo preukázané, že na hranici pozemkov žalobcov a žalovaných 1/ a 2/ sa nachádzal plot, ktorého základy boli v zemi ešte stále rozpoznateľné, avšak tento bol žalobkyňou 1/ zbúraný po tom, čo sa z vytyčovacieho náčrtu dozvedela, že hranica pozemku by mala byť takmer o 5 metrov posunutá smerom na susediaci pozemok. Taktiež bolo zistené, že medzi pozemkom žalobcov a žalovaného 4/ je postavený plot, z ktorého je zrejmé, že na mieste stojí už značne dlhý čas. Písomnými výpoveďami svedkov, ako aj samotným potvrdením Obce K. M., bola existencia hraníc medzi pozemkami, ako aj existencia oplotení potvrdená. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdeniami žalobcov, že želené rúry, ktoré v roku 1986 vyznačovali hranice pozemkov medzi žalobcami a žalovanými 1/ a 2/ museli byť buď niekým schválne posunuté, resp. plot medzi pozemkami sa nestaval podľa týchto železných rúrok, ako ich vytýčil geodet a nakoniec, že žalovaní 1/ a 2/ nemohli byť dobromyseľní v tom, že užívajú časť pozemku žalobcov ako svoju, pretože aj v čase stavby oplotenia

museli vedieť, že plot sa nestavia na hranici vytýčenej geodetom. Uvedené tvrdenia považoval len za domnienky žalobcov, ktoré vykonaným dokazovaním neboli preukázané. Naopak sa stotožnil s tvrdením žalobcov 1/ a 2/, že nebolo ničím preukázané že by dohľadný geometrický plán, bol podkladom pre pridelenie uvedených pozemkov do osobného užívania alebo pre vytýčenie hraníc pozemkov v prírode v minulosti. Naopak skutočnosť, že tomu tak nebolo vyvodil z toho, že v rozhodnutí ani v dohode o zriadení práva osobného užívania nie je žiadna zmienka o uvedenom geometrickom pláne. V druhom rade nepovažoval za preukázané tvrdenie protistrany, že zameranie uvedených pozemkov, resp. vytýčenie hraníc v prírode bolo vykonané podľa geometrického plánu a v konečnom dôsledku, keby tomu aj tak bolo, neznamená to, že hranice pozemkov zameraných a zakreslených v geometrickom pláne, boli následne správne, t. j. v súlade s uvedeným geometrickým plánom vytýčené na mieste samom v teréne, čo samozrejme už uplynutím niekoľkých desaťročí nebolo zistiteľné, ani obhliadkou na mieste samom, kde sa už uvedené železné rúry nenachádzali.

1.3. Vo vzťahu k žalovanému 4/ sa súd prvej inštalácie nestotožnil s argumentáciou žalobcov, že si nesplnil povinnosť tvrdenia v tomto konaní, resp., že nepreukázal oprávnenosť držby a dobromyseľnosť. Žalovaný 4/ iba relatívne nedávno vstúpil do predmetných právnych vzťahov či už darovaním alebo dedením, pričom oprávnenosť držby k jeho pozemkom a súvisiacu dobromyseľnosť je nutné posudzovať najmä vo vzťahu k jeho právnym predchodcom. Zo strany žalobcov nebolo žiadnym spôsobom spochybnené a už vôbec nie preukázané, že by právni predchodcovia žalovaného 4/ nemali byť dobromyseľní v tom, že užívajú cudziu časť nehnuteľnosti ako svoju. Viacerými svedeckými výpoveďami, ako aj výpoveďou žalovaného 4/ a napokon aj samotnou obhliadkou bolo preukázané, že pozemky sporových strán boli nimi, alebo ich právnymi predchodcami užívané potiaľ, pokiaľ bol medzi pozemkami postavený plot, pričom jeho stavba sa datuje, podobne ako oplotenie medzi pozemkami žalobcov a žalovaných 1/ a 2/ do 70-tych, možno 80-tych rokov minulého storočia, čomu jednoznačne zodpovedá aj stav predmetného oplotenia. Nadobúdací titul právnej predchodkyne žalovaného 4/ jednoznačne vyplýva zo samotných výpisov LV č. XXXX a č. XXXX, pričom podľa názoru súdu prvej inštalácie nemožno súhlasiť s tvrdením, že pôvodná žalovaná 4/ sa proti nároku žalobcov nebránila. Naopak uviedla, že pri stavbe oplotenia medzi pozemkami bola prítomná samotná žalobkyňa 1/, ktorá hranicu pozemkov nenamietala, ale mala vysloviť spokojnosť s tým, kadiaľ hranica medzi pozemkami vedie. Vyjadrenie pôvodnej žalovanej 4/, ktorá uviedla, že žalobkyňa 1/ sa mala jej nebohému mužovi vyjadriť, že „pár centimetrov hore dole“, je natoľko neurčité, že rozhodne nemôže zakladať domnienku o tom, že mali mať ako vlastníci pozemkov vedomosť o tom, že plot nie je postavený na skutočnej hranici pozemkov. Čo sa týka tvrdenia žalobcov, že všetci svedkovia sú v príbuzenských alebo priateľských vzťahoch so žalovanými, podľa názoru súdu prvej inštalácie nespochybňuje samo o sebe vierohodnosť ich vyjadrení, keďže tieto boli podporené samotným správaním žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, ale aj potvrdením obce, ktorá uviedla, že hranice pozemkov neboli do roku 2017 nijako a nikým spochybňované.

1.4. Vychádzajúc z tohto skutkového stavu súd prvej inštalácie považoval za nepochybné, že žalovaní, ani ich právni predchodcovia, avšak rovnako ani samotní žalobcovia, nemali pochybnosti o tom, že oplotenie je správne postavené na hraniciach pozemkov až do roku 2017-2018, kedy si žalobkyňa 1/ dala vyhotoviť vytyčovací náčrt. Rovnako je nesporné z vykonaného dokazovania, ako aj z obhliadky, že pokiaľ ide o hranicu medzi pozemkami, tieto sú do dnešného dňa tvorené oplotením zo strany pozemku žalovaného 4/ a zo strany pozemku žalovaných 1/ a 2/ pozostatkami zbúraného oplotenia. Existenciu oplotení a užívania pozemkov po tieto oplotenia žalobcovia nikdy nespochybňovali. Samotná skutočnosť, že držiteľ, pokiaľ by si aj nechal vytýčiť hranice ním držaného pozemku a nezistil, že drží i časť pozemku, ktorého vlastníkom nie je, nevylučuje to jeho oprávnenú držbu podľa platného Občianskeho zákonníka. S poukazom právny záver vyplývajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky z 22. mája 2002 sp. zn. 22Cdo/2211/2000, týkajúci hodnotenia objektívne ospravedlniteľného omylu, ktorý nie je na prekážku oprávnenej držby podľa Občianskeho zákonníka, súd prvej inštalácie uzavrel, že nebolo zrejmé prečo k omylu pri vyznačovaní hraníc pozemkov, resp. pri stavbe oplotení došlo, avšak považoval za dostatočne preukázané, že všetky strany sporu takto vytýčené hranice rešpektovali, riadili sa nimi a žalovaní súdu dostatočne preukázali oprávnenosť držby pozemkov, ako aj existenciu ich dobrej viery v to, že takto užívané pozemky im skutočne patrili. Rozhodne nie je bez významu aj skutočnosť, že všetci žalovaní sú právnymi laikmi a preto je dôvodné sa domnievať, že od počiatku rešpektovali autority obce, resp. štatutárnych zástupcov, ktorí im mali pomôcť pri vstupe do držby ich

nehnuteľností. V danom prípade dobrú vieru žalovaných, ako aj právnych predchodcov žalovaného 4/, možno ustáliť aj zo samotného správania vlastníkov nehnuteľností, pričom opäť nebolo sporné, že oplotenie medzi pozemkami žalobcov a žalovaných 1/ a 2/ vybudoval sám manžel žalobkyne 1/. Zároveň tak, ako sa vyjadrila aj pôvodná žalovaná 4/, keď bol stavaný plot medzi pozemkami žalobcov a nimi, žalobkyňa 1/ bola osobne pri tom a nemala voči takémuto umiestneniu oplotenia žiadne námietky. Aj svedeckými výpoveďami, resp. čestnými prehláseniami bolo preukázané, že žalovaní vybudovali nové oplotenie v dobrej viere s tým, že plot budovali tam, kadiaľ vedú hranice pozemkov. Pokiaľ by aj boli pochybnosti, ktoré však vôbec neboli preukázané, pri oprávnenom držiteľovi sa predpokladá, že držba je oprávnená. Súd prvej inštancie teda dospel k záveru, že uvedené nehnuteľnosti, resp. časti nehnuteľností žalobcov nadobudli žalovaní titulom vydržania, a z toho dôvodu považoval údaje na liste vlastníctva, resp. mapový stav, za hodnoverné pokiaľ sa nepreukáže opak (§ 70 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv v znení neskorších predpisov). Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 1/, 2/ a 4/ rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalovanej 3/ náhradu trov konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy konania nevznikli.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. mája 2022 sp. zn. 9Co/16/2022 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovaným 1/, 2/ a 4/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom 1/ až 4/ v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval správne skutkový stav veci, ako aj správne právne posúdenie. Na doplnenie a k odvolacím námietkam uviedol, že okolnosti namietané žalobcami v podanom odvolaní k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemajú za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorými právnymi závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil. K posúdeniu splnenia zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním uviedol, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu je dlhodobo konštantná a ustálená v právnom názore, že skutočnosť, či je držiteľ v zmysle § 130 Občianskeho zákonníka dobromyseľný, treba vždy hodnotiť objektívne. Nestačí len jeho subjektívne presvedčenie, že mu vec patrí. Rozhodujúce je, či držiteľ pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu rozumne požadovať od každého subjektu, mal, resp. mohol mať alebo nemal, príp. nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, že si napr. prisvojil určitú vec alebo ňou disponuje. Ide teda o psychický stav, vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré samo o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno vyvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí. Okolnosťami, ktoré budú svedčiť pre závery o existencii dobromyseľnosti budú spravidla okolnosťami týkajúcimi sa právneho dôvodu nadobudnutia a svedčiace o poctivosti nadobúdateľa. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva, nebude treba, aby preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia, riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia; v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R 45/1986). Nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 in fine Občianskeho zákonníka). Pre vydržanie je rozhodujúci stav v prírode, v akom držiteľ po zákonom predpísanú minimálnu dobu 10 rokov s pozemkom nakladá ako so svojím a je so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu tento pozemok v príslušných hraniciach určených v prírode vlastnícky patrí.

2.2. V konaní mali žalobcovia bremeno tvrdenia, že sú vlastníkmí sporných pozemkov a že tento stav stále trvá. Z tohto bremena tvrdenia mali dôkaznú povinnosť preukázať nadobúdaci vlastnícky titul. Túto skutočnosť preukázali, keďže nebolo sporné, že pozemok parcelného č. XX/X o výmere 1028 m<sup>2</sup> bol pridelený žalobkyňi 1/ a jej manželovi, po ktorom sú právní nástupcovia žalobcovia 2/ až 4/, a to na základe dohody o zriadení práva osobného užívania z 01. septembra 1986, ktorou Miestny národný výbor v K. M. zriadil v prospech žalobkyne 1/ a jej manžela právo osobného užívania pozemku v EKN parcelného č. XX/X o výmere 946 m<sup>2</sup>, parcelného č. XX/X o výmere 43 m<sup>2</sup>, parcelného č. XX/X o výmere 48 m<sup>2</sup>, parcelného č. XX/X o výmere 65 m<sup>2</sup> a parcelného č. XX/X o výmere 27 m<sup>2</sup> za účelom výstavby rodinného domu. S účinnosťou od 1. januára 1992 sa právo osobného užívania transformovalo u žalobkyne 1/ a jej manžela na vlastnícke právo. Žalobcovia 2/ až 4/ na základe osvedčenia o dedičstve

D XXX/XX-XX, Dnot XX/XX z 18. júla 2000 zdedili po G. K. spoluvlastnícke podiely k predmetnému pozemku, každý vo veľkosti 1/8-ina k celku po smrti svojho otca. Výtyčovacím náčrtom geodetky Ing. E. G. č. XXX na vytýčenie hranice medzi pozemkom žalobcov parcelného č. XX/X a susediacimi pozemkami vo vlastníctve žalovaných bolo zistené, že zo strany žalovaných došlo k neoprávnenému zásahu do výkonu vlastníckeho práva žalobcov. Žalovaní sa v konaní bránili tým, že vlastnícke právo k spornému pozemku nadobudli vydržaním, preto bolo ich povinnosťou ich tvrdenie preukázať.

2.3. Žalovaní 1/ a 2/ v konaní preukázali, že rozhodnutím o pridelení pozemku do osobného užívania vydaným Okresným národným výborom v L. dňa 08. augusta 1986 č. Fin XXX/XXXX bol žalovaný 1/ a 2/ pridelený do osobného užívania na výstavbu rodinnému domu pozemok parcelného č. XX o výmere 1064 m<sup>2</sup>. Po nadobudnutí právoplatnosti uvedeného rozhodnutia bola s nimi uzatvorená dňa 8. septembra 1986 dohoda o zriadení práva osobného užívania k uvedenému pozemku, ktorá bola registrovaná Štátnym notárstvom v L. pod č. R II XXX/XX. Uvedené právo osobného užívania sa k 01. januáru 1992 zmenilo na vlastnícke právo a žalovaní 1/ a 2/ sa tak stali bezpodielovými spoluvlastníkmi predmetného pozemku. Žalovaní 1/ a 2/ tvrdili, že po podpísaní dohody o zriadení práva osobného užívania im bolo vtedajším predsedom Miestneho národného výboru v K. M. V. J. v prírode na mieste samom reálne ukázané vymedzenie hranice pozemku, ku ktorému im bolo zriadené právo osobného užívania. Tvrdili, že pred uzavretím dohody o zriadení práva osobného užívania tomuto predchádzalo zameranie pozemku a vytýčenie hraníc v prírode za prítomnosti vtedajšieho predsedu miestneho národného výboru a tieto hranice boli pri zameraní a vytýčení v prírode, označené železnými rúrkami. Práve v rozsahu vyznačenom týmito železnými rúrkami im vtedajší predseda miestneho národného výboru vymedzil rozsah ich pozemku. Týmito železnými rúrkami tak bola v prírode vyznačená hranica medzi pozemkami žalobkyne 1/ a jej manžela, teda pozemkami parcelných č. XX a č. XX/X. Žalovaní 1/ a 2/ ďalej tvrdili, že manžel žalobkyne 1/ asi 4 alebo 5 rokov po tom, čo nadobudli právo osobného užívania, vybudoval oplotenie medzi ich pozemkom žalobcov, ktoré oplotenie vybudoval tak, že ako hranica medzi týmito pozemkami bola označená spomínanými železnými rúrkami. Nehnuteľnosť užívali jednoznačne v dobrej viere a v presvedčení, že užívajú nehnuteľnosť, ktorú dostali do osobného užívania, ktorá sa neskôr zmenila na vlastníctvo.

2.4. Žalobcami dohľadaný geometrický plán na oddelenie pozemku, ktorý dňa 12. júna 1985 vyhotovil geodet T. a ktorý bol úradne overený Správou geodézie a kartografie Bratislava, stredisko Nitra, z ktorého malo vyplývať, že zameranie pozemkov pridelených v roku 1986 do osobného užívania žalobcov a žalovaných 1/ a 2/ , realizoval dňa 13. mája 1985 geodet V., ktorý označil hranice v prírode železnými rúrkami, odvolací súd vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania nepovažoval za spôsobilý dôkaz o narušení dobromyseľnosti užívania nehnuteľností žalovanými. Žalobcovia tvrdili, že mohlo ísť jedine o železné rúrky, ktorými hranice naznačil geodet V. v máji 1985 a žalovaní museli vedieť, že plot, ktorý začal stavať manžel žalobkyne 1/ niekedy v rokoch 1990 až 1991 sa nestaval na hranici medzi dotknutými pozemkami. Žalobkyne sa domnievali, že vtedy už mohli byť železné rúrky zarastené, nebolo ich dobre vidieť, resp. mohli byť odstránené. Uvedené tvrdenia žalobkyň však podľa názoru odvolacieho súdu zostali v pozícii dohadov, lebo z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplynuli. Rovnako nebolo preukázané, že predmetný geometrický plán bol podkladom pre pridelenie uvedených pozemkov do osobného užívania, alebo pre vytyčovanie hraníc v prírode. Uvedená skutočnosť nevyplyva ani z dohody o zriadení práva osobného užívania a v dohode o tomto geometrickom pláne nie je žiadna poznámka. Podľa názoru odvolacieho súdu významnou a aj podstatnou je tá skutočnosť, že plot medzi pozemkami žalobcov a žalovanými staval manžel žalobkyne 1/ za prejavenej dobrej viery všetkých zúčastnených, že plot sa buduje na hranici pozemkov. Skutočnosť, že hranicu pozemkov - plot rešpektovali tak žalobcovia, ako aj žalovaní, svedčí tá skutočnosť, že plot na mieste samom stál viac ako 25 rokov, čo potvrdili strany sporu v konaní. Odvolací súd považoval odôvodnenie napadnutého rozsudku za dostatočné a preskúmateľné. Nesúhlasil ani s námietkou týkajúcou sa hodnotenia svedeckých výpovedí súdom prvej inštancie. Rovnako za nedôvodnú považoval námietku, že v rozhodnom čase bol predsedom Miestneho národného výboru v K. M., ktorý aj podpisoval dohody o zriadení práva osobného užívania N. P., a nie V. J., ktorú skutočnosť žalobcovia ako prostriedok procesného útoku, resp. prostriedok procesnej obrany v konaní pred súdom prvej inštancie neuplatnili, preto odvolací súd v zmysle § 366 CSP ako na neprípustnú novotu na túto skutočnosť už nemohol prihliadnuť. Na základe uvedeného preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade

s § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej len „dovolatelia“), ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. a) CSP. V súvislosti s uplatnenou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP namietli odôvodnenie uvedené súdom prvej inštancie vo vzťahu k posúdeniu splnenie podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním vo vzťahu k žalovanému 4/, s ktorým posúdením nesúhlasili. Namietali, že odôvodnenie nedáva odpovede na základné otázky, ktoré sa v prípade vydržania vlastníckeho práva posudzujú a majú/mali byť zodpovedané v posudzovanej veci, kto teda vydržal vlastnícke právo k sporným častiam nehnuteľnosti? Bol to samotný žalovaný 4/, alebo jeho právni predchodcovia, ak áno, tak ktorý z nich: jeho matka (prípadne aj otec) alebo stará matka (prípadne starí rodičia); nadobúdaci titul vo vzťahu k tomu, že z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu [prípadne aj len domnelého (putatívneho)] nadobudnutia vlastníctva - v tomto smere súd prvej inštancie poukázal na „notársku zápisnicu z roku 2007 spomínanú v zistenom skutkovom stave“, „z LV č. XXXX a XXXX, oba k 21. novembru 2017, že právna predchodkyňa žalovaného v 4/ riadne nadobudla predmetné nehnuteľnosti, a to titulom nadobudnutia osvedčenia notárskou zápisnicou N XX/XX, NZ XXXX/XX, NCRIs XXXX/XX - Z“, avšak považovali za potrebné zdôrazniť, že tento dôkaz vykonaný súdom prvej inštancie nebol, ani súd ani strany sporu nepoznajú obsah tejto notárskej zápisnice, súd ho sám „vydedukoval“ z výpisov z listu vlastníctva, bez toho, aby ho v rámci svojej povinnosti tvrdenia či dôkaznej povinnosti v priebehu konania označil za nadobúdaci titul žalovaný 4/. Podotkli, že rozhodnutie súdu, ktoré konštatuje splnenie predpokladov nadobudnutia nehnuteľnosti vydržaním, musí mať základ v dostatočne skutkovo podložených, konkrétnych a vykonaných dokazovaniach preukázaných, zistených, potvrdených, a nielen možných skutočnostiach (sp. zn. 3Cdo/17/2016). Na strane druhej, keďže v priebehu celého konania žalovaný 4/ netvrdil ani nepreukázal nadobúdaci titul svoj, či jeho právnych predchodcov, na základe ktorého mohol byť dobromyseľný on, či jeho právni predchodcovia, že im sporné časti nehnuteľnosti žalobcov patria, označenie danej notárskej zápisnice ako nadobúdaci titul pri preukazovaní splnenia podmienok vydržania je prekvapivé, nakoľko sa o tejto skutočnosti dozvedeli žalobcovia až z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, a teda nemali naň možnosť adekvátne reagovať ešte v prvoinštančnom konaní. Námietku týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie uplatnenú žalobcami v odvolacom konaní, však odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú. Ďalej dôvodili, že v rámci podaného odvolania, aj v prvoinštančnom konaní tiež poukazovali na tú skutočnosť, že v prípade pozemku parcelného č. XX/X susediacej s pozemkom žalobcov, ktorého časť vymedzeného spojnicou bodov 2 a 96-8 medzi pozemkom žalobcov a pozemkom parcelného č. XX/X, je žalovaný 4/ iba podielovým spoluvlastníkom, pričom okolnosť, že niekto vlastní iba spoluvlastnícky podiel nehnuteľnosti vylučuje, ak aj nehnuteľnosť užíva sám, dobromyseľnosť v tom, že mu vec patrí celá. Vo vzťahu k tejto námietke nezaujal odvolací súd žiadne stanovisko, rovnako ako prvoinštančný súd. Ďalej dovocatelia namietali, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadals podstatnou skutkovou otázkou, akou je určenie priebehu vlastníckych hraníc medzi pozemkami strán sporu. Vytýčením hraníc medzi predmetnými pozemkami malo byť zistené, že zo strany žalovaných dochádza k neoprávnenému zásahu do výkonu vlastníckeho práva žalobcov tým, že žalovaní užívajú časti pozemku parcelného č. XX/X vo vlastníctve žalobcov, v prípade žalovaných 1/ a 2/ bolo zistené, že súčasná užívacia hranica medzi ich pozemkom a pozemkom žalobcov nevedie v prírode po geodetkou vytýčenej vlastníckej hranici vymedzenej spojnicou lomových bodov 15 a 16 vytyčovacieho náčrtu, ale je posunutá smerom dovnútra pozemku žalobcov približne o 4,70 až 4,90 m, v dôsledku čoho majú žalovaní 1/ a 2/ neoprávnene zaberať časť pozemku žalobcov o výmere cca 68,16 m<sup>2</sup>, ktorá je vymedzená spojnicou lomových bodov č. 15, 16, 1-25 a 4. Pokiaľ sa týka priebehu hranice medzi pozemkom žalobcov a pozemkami žalovaného 4/ parcelného č. XX/X, XX/X a XX/X, definovanej vo vytyčovacom náčrte lomovými bodmi 1-25, 1-26, 1-59, 96-12 v prípade parcelného č. XX/X, bodmi 96-12, 96-13, 96-8 v prípade pozemku parcelného č. XX/X, a v prípade pozemku parcelného č. XX/X bodmi 96-8 a 96-4, má žalovaný 4/ zaberať časť pozemku žalobcov, na ktorej časti má žalovaný 4/ postavený plot z pletiva oddeľujúci v prírode tieto susediace pozemky, ktorý plot sa tiahne po bodoch 2, 3 a 1-25 a ktorú zabratú plochu z pozemku žalobcov, žalovaný 4/ v súčasnosti užíva, avšak jednoznačne sa neuvádza, či bolo z vykonaného dokazovania za preukázané a z

akého vykonaného dôkazu, že skutočne zaberajú žalovaní časti pozemku žalobcov. Zamietnutie návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania za účelom určenia priebehu vlastníckych hraníc považovali za rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou. Ani k tejto námietke odvolací súd nezaujal žiadny postoj, i napriek tomu, že v bode 11 odôvodnenia súd uviedol, že vytyčovací náčrtom č. XXX geodetky Ing. E. G. na vytyčenie hranice medzi pozemkom žalobcov parcelného č. XX/X a susediacimi pozemkami vo vlastníctve žalovaných bolo zistené, že zo strany žalovaných došlo k neoprávnenému zásahu do výkonu vlastníckeho práva žalobcov. Napokon spochybnilí vierohodnosť svedeckých výpovedí E. J., C. D. a S. N., a to aj z dôvodu, že všetci svedkovia, ako aj žalovaní 1/ a 2/ zhodne uvádzali, že hranice medzi pozemkami ukázal žalovaným 1/ a 2/ V. J. ako vtedajší predseda miestneho národného výboru, zatiaľ čo z oboch dohôd o zriadení práva osobného užívania jednoznačne vyplýva, že v rozhodnom čase (teda aj v to „pekné snečné jesenné popoludnie v roku 1986“, ako aj „začiatkom jesene 1986“) bol predsedom Miestneho národného výboru v K. M., ktorý aj podpisoval tieto dohody, N. P., a nie V. J., ktorý teda v tom čase predsedom miestneho národného výboru z tohto dôvodu nemohol byť. V kontexte uvedených námietok tvrdili, že konanie neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania a odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa náležitosti rozhodnutia uvedené v § 387 ods. 3 CSP. Nad rámec uvedeného žalobcovia podotkli, že napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvoinštančného konania aj čo do výroku, proti ktorému ale odvolanie vôbec nesmerovalo (výrok o trovách štátu).

3.1. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolatelia namietali nesprávne právne posúdenie splnenia zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Vymedzili otázku, či môže fyzická osoba splniť podmienku oprávnenej držby, ktorej základom je dobromyseľnosť, keď v priebehu konania netvrdí, neoznačí ani preukáže žiadny nadobúdací titul, resp. nadobúdací titul svojho právneho predchodcu. Poukázali na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/49/2010, 5Cdo/206/2008, 2Cdo/271/2007, 3Cdo/12/2010, 5Cdo/210/2019 a dôvodili, že za situácie, keď žalovaný 4/ v konaní netvrdil ani žiadnym listinným dôkazom nepreukázal okolnosť, ako jeho právni predchodcovia (jeho matka alebo starí rodičia), sporné časti nehnuteľnosti nadobudli (ani v rovine putatívneho právneho titulu), resp. na základe akého titulu/právneho dôvodu sa domnievali, že im sporné časti nehnuteľností patria, vyvodil si tento nadobúdací titul sám súd v rozpore s čl. 8 Základných princípov CSP, z listín obsahujúcich údaje o právach na listoch vlastníctva, ktoré v poznámke špecifikujú „možný“ titul nadobudnutia práva, resp. vstupu do držby. Žalovaný 4/ dokonca nepreukázal ani svoj vstup do držby darovaním v roku 2018, nepredložením darovacej zmluvy. Napriek tejto skutočnosti súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli na báze toho, že u žalovaného 4/ bola splnená podmienka dobromyseľnosti držby. Podľa názoru dovolateľov súdy nižšej inštancie nesprávne právne posúdili, že žalovaný 4/ je/bol oprávneným držiteľom sporných častí nehnuteľnosti žalobcov, a teda z tohto pohľadu splnil predpoklad oprávnenosti držby podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako jeden z predpokladov vydržania v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím sa pri skúmaní splnenia predpokladu oprávnenosti držby - dobromyseľnosti držby odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, sp. zn. 2Cdo/271/2007, 5Cdo/260/2008, 5Cdo/49/2010 a 3Cdo/12/2010, 5Cdo/210/2019, ako aj od nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 484/2015. Rovnako neobstoí ani argumentácia odvolacieho súdu, že dlhodobým faktickým užívaním sporných častí nehnuteľnosti, keďže skutočnosť, že právna predchodkyňa žalovaného 4/ fakticky užívala sporné časti pozemku žalobcov, a tieto mala oplotené, nemajú žiaden právny význam pre posudzovanie dobromyseľnosti držby právnej predchodkyne žalovaného 4/, nakoľko samostatne, bez ďalšieho nezakladajú jej dobrú vôľu a presvedčenie, že cudzie plochy užívala spôsobom, že jej vlastnícke právo k sporným plochám patrí. A to práve z pohľadu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v zmysle ktorej dobrá viera oprávneného držiteľa sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ taktiež poukázali na to, že rozhodnutie súdov bolo založené na riešení otázky ospravedlniteľného omylu pri posudzovaní dobromyseľnosti oprávneného držiteľa. Podľa názoru dovolateľov sa súdy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 73/2017, sp. zn. II. ÚS 484/2015), keď dospeli k nesprávnemu právnemu záveru o dobromyseľnosti držby na strane žalovaných 1/ a 2/, hoci vykonané dokazovanie najmä s ohľadom na tvrdenie žalovaných 1/ a 2/ o zameraní pozemku a vytyčení hraníc v prírode geodetom, označených železnými rúrkami, vo väzbe na predložený geometrický plán na oddelenie pozemku, ktorý dňa 12. júna 1985 vyhotovil geodet T. a ktorý bol dňa 24. júla 1985 úradne overený Ing. C. zo Správy geodézie a

kartografie v Bratislave, Stredisko geodézie v Nitre, z ktorého vyplýva, že zameranie pozemkov pridelených neskôr v septembri 1986 do osobného užívania žalobcov a žalovaných 1/ a 2/ zrealizoval dňa 13. mája 1985 geodet V., ktorý nové hranice v prírode označil železnými rúrkami, vzbudzuje oprávnené pochybnosti o poctivom spôsobe nadobudnutia žalovanými 1/ a 2/ držaných častí pozemku žalobcov. Súd nižšej inštalácie sa v tejto súvislosti vôbec nevysporiadali s tvrdením žalobcov, že manžel žalobkyne 1/, G. K. oplotenie staval podľa toho, kde končil plot oddelujúci pozemok žalovaných 1/ a 2/ a pozemok C. N. - od poslednej železnej tyče tohto plota (nie podľa pôvodných železných rúr), čo bolo vidno aj pri obhliadke na mieste samom. G. K. pritom staval oplotenie niekedy v rokoch 1990-1991 (4-5 rokov po pridelení pozemkov v roku 1986); dovtedy medzi pozemkami žalovaných 1/ a 2/ a žalobcov nebol vybudovaný žiaden plot. Všeobecnej skúsenosti síce zodpovedá názor, že sa plot nachádza na hranici susediacich pozemkov, avšak jeho umiestnenie nemôže byť výlučným hľadiskom pre posúdenie dobrej viery držiteľa. Podľa výpovede žalovaného 1/ na pojednávaní konanom dňa 09. júna 2021 mala dokonca existovať nejaká dohoda medzi jeho svokrom a mamou žalobkyne 1/, čo boli brat a sestra (t. j. medzi P. D. a I. N., deťmi R. D.), že pozemky sú pol na pol, na základe ktorej postavil G. K. plot medzi pozemkami, preto možno dospieť k záveru, že v danom čase vedeli žalovaní 1/ a 2/, že sporná plocha žalobcov im nebola pridelená do užívania v roku 1986, keďže im bol pridelený pozemok v menšej výmere o 65 m<sup>2</sup>, než bol pozemok žalobcov, a teda pôvodný pozemok o celkovej výmere 2193 m<sup>2</sup> nebol prerozdelený medzi rodiny J. a K. na polovicu. Už len samotná skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ si mali nechať ukázať hranicu medzi dotknutými pozemkami osobou, V. J., podľa železných rúr vyznačených v prírode geodetom, a nezistili tak, že držia aj časť pozemku žalobcov, vylučuje ich poctivú držbu. Navrhli zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnili si nárok na náhradu trov konania.

4. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu nesúhlasili s uplatnenými dovolacími dôvodmi. Napadnuté rozhodnutie považovali za náležité odôvodnené, preto s poukazom aj na rozhodovaciu prax v otázke posudzovania dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, považovali dovolanie z tohto dôvodu za neprípustné. K namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu tvrdili, že nebolo potrebné, aby žalovaní preukazovali platný právny titul nadobudnutia k sporným nehnuteľnostiam, ale pre zodpovedanie prejudiciálnej otázky o tom, že vydržaním nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, postačovalo, aby preukázali existenciu okolností svedčiacich o poctivosti nadobudnutia sporných nehnuteľností. Poctivosť nadobudnutia sporných nehnuteľností žalovaní 1/ a 2/ preukazovali a aj preukázali okolnosťami, ktoré sa odohrali po pridelení pozemku - parcelného č. 39 o výmere 1064 m<sup>2</sup> do osobného užívania žalovaným 1/ a 2/, rozhodnutím o pridelení pozemku do osobného užívania vydaným Okresným národným výborom v L. dňa 08. augusta 1986, č. Fin. XXX/XXXX a po uzavretí dohody o zriadení práva osobného užívania k uvedenému pozemku medzi Miestnym národným výborom K. M. a žalovanými 1/ a 2/ dňa 08. septembra 1986 registrovanej Štátnym notárstvom v L. pod č. R II XXX/XX. Išlo o okolnosti ako napr. určenie hraníc pozemkov p. V. J., vybudovanie oplotenia medzi našim pozemkom a pozemkom žalobcov manželom žalobkyne 1/ G. K., užívanie pozemku od roku 1986 až dodnes v rovnakom rozsahu, teda vrátane sporných nehnuteľností a pod. Žalovaný 4/ poctivosť nadobudnutia sporných nehnuteľností preukazoval a aj preukázal obdobnými okolnosťami ako tomu bolo i u žalovaných 1/ a 2/. Medzi jeho pozemkom a pozemkom žalobcov bolo niekoľko desaťročí vybudované oplotenie, ktoré tvorilo hranicu medzi pozemkami, ktorú skutočnosť strany sporu vrátane ich právnych predchodcov počas celej doby, až do roku 2018 rešpektovali a predmetné pozemky aj užívali, rovnako aj právni predchodcovia, tak aj žalobcovia a manžel žalobkyne 1/ G. K. spôsobom, že hranicu medzi nimi tvorilo predmetné oplotenie. Poukázali na nadobúdacie tituly na základe ktorých sporné nehnuteľnosti nadobudli s tým, že žalovaný 4/ v konaní tvrdil, že nehnuteľnosti nadobudol na základe darovania a dedenia. Podľa názoru žalovaných rozhodnutie nezáviselo od riešenia otázky, ktorú dovolatelia vymedzili. Výslovili názor, že ani prípadná záporná odpoveď na dovolateľmi položenú otázku, či môže fyzická osoba splniť podmienku oprávnenej držby, ktorej základom je dobromyseľnosť, keď v priebehu konania netvrdí, neoznačí ani nepreukáže žiadny nadobúdací titul, resp. nadobúdací titul svojho právneho predchodcu, by nebola dôvodom na zmenu rozhodnutia dovolaním napadnutého rozsudku. Navrhli dovolanie odmietnuť. Uplatnili si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§

35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

14. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali hodnotenie dôkazov, nevykonanie znaleckého dokazovania, prekvapivosť napadnutého rozhodnutia, nepresvedčivosť jeho odôvodnenia vo vzťahu k základným otázkam týkajúcim sa posudzovania splnenia podmienok pre vydržanie vlastníckeho práva, nevysporiadanie sa s podstatným skutkovými otázkami týkajúcimi sa určenia priebehu vlastníckych hraníc medzi pozemkami sporových strán. Dôvodili, že konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania a odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa náležitosti uvedené v § 387 ods. 3 CSP. Nad rámec podotkli, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj čo do výroku o trovách štátu, proti ktorému odvolanie nebolo podané.

15. Podľa § 219 ods. 1 a 4 CSP rozsudok súd vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky. Pritom uvedie výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti exekúcie. Len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný.

15.1. Viazanosť súdu vyhláseným výrokom znamená, že ho konajúci súd už nemôže sám zmeniť a v písomnom vyhotovení musí byť znenie výroku zhodné s výrokom vyhláseným. Prípadnú chybu v písaní, počítaní alebo inú nesprávnosť súd môže opraviť dodatočne osobitným opravným uznesením v zmysle § 224 CSP. Verejné vyhlásenie rozhodnutia je zárukou spravodlivého konania a patrí k ústavným princípom právneho štátu (II.ÚS 85/02).

15.2. Porovnaním obsahu zápisnice o pojednávaní a o vyhlásení rozsudku vo veci samej z 29. septembra 2021 (v spise na č. l. 350), ktorému predchádzalo riadne pojednávanie za účasti sporových strán a ich právnych zástupcov, s jeho písomným vyhotovením rozsudku, a overením zvukového záznamu, dovolací súd zistil nesúlad jeho výrokovej časti. Súd prvej inštancie verejne vyhlásil rozsudok v znení: „Žaloba proti žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade sa zamietá. Žalovaní v 1., 2., a 5. rade majú proti žalobcom v 1., 2., 3. a 4. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovanej v 4. rade sa náhrada trov konania nepriznáva. Trovy štátu znáša štát“. V písomnom vyhotovení rozsudku uviedol výrok v znení: „Žaloba sa zamietá. Žalovaní v 1., 2., a 4. rade majú proti žalobcom v 1., 2., 3., a 4. rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalovanej v 3. rade sa náhrada trov konania nepriznáva. Trovy štátu znáša štát.“ Uvedené je v rozpore so princípom viazanosti súdu vyhláseným rozhodnutím, čo v konaní predstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (sp. zn. 5Cdo/132/2021).

16. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že žalobcovia sa v spore domáhali ochrany vlastníckeho práva spojeného s užívaním nehnuteľností pozemku parcelného č. XX/X a susediacich pozemkov žalovaných nachádzajúcich sa v k. ú. K. M., z dôvodu zistenia rozdielnosti vo výmere a užívacím stavom medzi ich susediacimi pozemkami. Na preukázanie skutkových tvrdení predložili vytyčovací náčrt č. XXX z 19. októbra 2017 vyhotovený geodetkou Ing. E. G. na podklade katastrálnej mapy, skutočného zamerania trvalo označených lomových bodov (plotov) a kontrolného zamerania podrobných bodov hraníc susedných pozemkov, ktoré boli určené v predchádzajúcich geodetických meraniach a sú evidované v súbore geodetických informácií. Vytyčením hraníc bolo zistené, že súčasná užívacia hranica medzi pozemkom žalobcov nevedie v prírode vytyčenou vlastníckou hranicou vymedzenej spojnicou lomových bodov 15 a 16 vytyčovacieho náčrtu, ale je posunutá smerom dovnútra pozemku žalobcov približne o 4,70 až 4,90 m, v dôsledku čoho majú žalovaní 1/ a 2/ zaberat' časť pozemku žalobcov v rozsahu cca 68,16 m<sup>2</sup>, vymedzenej spojnicou lomových bodov 15, 16, 1-25 a 4. K priebehu hranice medzi pozemkami žalobcov a pozemkami žalovaného 4/ ako právneho nástupcu po alebojej C. C., zomrelej XX. M. XXXX, parcelného č. XX/X, definovanej vo vytyčovacom náčrte lomovými bodmi 1-25, 1-26, 1-59, 96-12, parcelného č. XX/X bodmi 96-12, 96-13, 96-8 a v prípade pozemku parcelného č. XX/X bodmi 96-8 a 96-4., má žalovaný 4/ postavený plot oddeľujúci v prírode tieto susedné pozemky, ktorý sa ťahne po bodoch 2, 3 a 1-25, ktorú plochu žalovaný 4/ užíva. Z dôvodu spornosti výsledkov meraní vyplývajúcich z uvedeného vytyčovacieho náčrtu, žalobcovia navrhli vykonať znalecké dokazovanie za účelom určenia vlastníckej hranice pozemkov, ako aj predložili geometrický plán vyhotovený geodetom T. dňa 12. júna 1985 na oddelenie pozemku, úradne overeným Správou geodézie a kartografie Bratislava, stredisko Nitra, z ktorého vyplýva zameranie pozemkov pridelených v roku 1986 do osobného užívania žalobcov a žalovaným 1/ a 2/, ktoré zameranie realizoval geodet V. dňa 13. mája 1985. I napriek uvedeným listinným dôkazom a návrhu na nariadenie znaleckého

dokazovania, sudy nižšej inštancie konštatovali neunesenie dôkazného bremena žalobcami. Na strane žalovaných k sporným častiam pozemkov zohľadnili splnenie zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním a to vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/. Vo vzťahu k žalovanému 4/ vychádzali len z údajov vyplývajúcich z listu vlastníctva, bez skúmania splnenia zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním jeho právnyimi predchodcami, ako aj konkrétnych a preukázaných skutkových tvrdení.

17. Dovolací súd v uznesení z 28. mája 2010 sp. zn. 1Cdo/205/2009 uviedol, že „vytýčením hraníc sa iba deklaruje stav, ktorý vychádza zo súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností. Určenie lomových bodov hraníc predstavuje transformáciu údajov zo súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností priamo do terénu. Vytýčením hraníc pozemku sa nemenia ani nezakladajú právne vzťahy k dotknutým pozemkom. Vytýčenie hranice pozemku nemá konštitutívny účinok. Vytýčením hranice pozemku nevznikajú, nemenia sa ani nezanikajú právne vzťahy k nehnuteľnostiam. Vytýčenie hranice pozemku má deklaratórny charakter, ide o prenesenie súradníc z katastrálnej dokumentácie autorizovanou osobou (geodetom, ktorým môže byť fyzická alebo právnická osoba) na tvár miesta (v prírode). Ak priebeh hranice je sporný, či už došlo alebo nedošlo zároveň aj k zásahu do vlastníckeho práva, hranicu medzi pozemkami určuje všeobecný súd. Spravidla je súčasťou sporu o priebeh hranice pozemku aj spor o vlastníctvo k určitej ploche, a preto je pre rozhodovanie takéhoto sporu daná právomoc súdu. Ide o prípad petitornej ochrany vlastníckeho práva. Táto ochrana sa poskytuje na základe žaloby vlastníka susedného pozemku, do ktorého práva sa zasiahlo. K zásahu do vlastníckeho práva majiteľa susedného pozemku môže v praxi dôjsť napr. posunutím oplotenia, zložením stavebného materiálu sčasti aj na susedov pozemok, postavením základov domu čiastočne na vedľajšom pozemku, odoraním medze, posunutím kamenného medzníka, vykopáním alebo vybraním železných stĺpikov zo zeme“.

18. K namietanému hodnoteniu dôkazov odvolacím súdom dovolací súd uvádza, že nesúhlas dovolateľov s procesným postupom súdov nižšej inštancie s hodnotením dôkazov možno považovať za porušenie ich procesných práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a pod. Hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade nezodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza síce zo zisteného skutkového stavu veci, ale nie ustáleného, z dôvodu neodstránenia spornosti v podstatných skutkových tvrdeniach strán, čo nepochybne vykazuje znaky porušenia princípu rovnosti sporových strán (čl. 6 ods. 1 Základných princípov CSP). Pri hodnotení dôkazov je súd viazaný tiež skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnyimi závermi (I. ÚS 114/2008).

19. Dovolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade

zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

20. V preskúmvanej veci dovolací súd takúto existenciu vadu zmätočnosti zistil. Rozhodnutie súdu, ktoré konštatuje splnenie predpokladov nadobudnutia nehnuteľnosti vydržaním, musí mať základ v dostatočne skutkovo podložených, konkrétnych a vykonaných dokazovaním preukázaných, možných a najmä potvrdených skutočnostiach. Predpokladom prijatia záveru súdu o vydržaní sporných plôch nehnuteľností žalovanými 1/ a 2/, ako aj žalovaným 4/ musí zodpovedať zisteniu, že so zreteľom na všetky okolnosti boli žalovaní, a právni predchodcovia žalovaného 4/ dobromyseľní, že im sporná plocha nehnuteľnosti susediacej s pozemkom žalobcov patrí. Bez náležitého odôvodnenia súdom prvej inštancie, nevykonania navrhnutého znaleckého dokazovania, či nevyhodnotenia predloženého dohľadného geometrického plánu z roku 1985 žalobcami a tým neodstránenia spornej skutkovej otázky, týkajúcej sa určenia priebehu hranice v spore o ochranu vlastníckeho práva, nebolo možné považovať zistený skutkový stav za ustálený. Neodstránenie spornosti v skutkovom stave a zároveň nevykonanie relevantných dôkazov na jeho ustálenie, je porušením procesných práv dovolateľov v takej miere, že možno konštatovať, že nesprávnym procesným postupom súdov nižšej inštancie došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v spojení čl. 2 ods. 1 a 2 Základných princípov CSP. Súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

21. Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

22. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolatelia dôvodne namietali vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil v súlade s § 449 ods. 1 a 2 CSP, lebo nápravu nie je možné dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie v súlade s § 450 CSP. Z dôvodu zrušenia napadnutého rozhodnutia dovolací súd uplatnený dovolací dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP už vecne neposudzoval.

23. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

24. V ďalšom konaní je úlohou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie za účelom odstránenia spornosti určenia vlastníckej hranice medzi pozemkami strán, a v kontexte jeho výsledkov, opätovne vo veci samej rozhodnúť.

25. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.